

Asia: VN/7543/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (siirtovelvoite)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia (917/2014, SVPL) siten, että lain 227 §:ssä säädetystä siirtovelvoitteesta poistettaisiin verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoavan teleyrityksen sekä yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjän velvoite siirtää Yleisradion julkisen palvelun radio-ohjelmistot verkoissaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan pienempiä täydennyksiä ja teknisluonteisia muutoksia lain 49 §, 294 § ja 304 §:iin. Tavoitteena on muun muassa täydentää lupaviranomaisen radioluvan peruuttamista koskevia 49§:n toimivaltuuksia vastaamaan radioluvan myöntämisen edellytyksiä (mm. kansallisen turvallisuuden arviointi).

Siirtovelvoite

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan siirtovelvoitteesta poistettaisiin verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoavan teleyrityksen sekä yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjän velvoite siirtää Yleisradion julkisen palvelun radio-ohjelmistot verkoissaan.

Viraston näkemyksen mukaan muutos on tarpeellinen. Kuten ehdotuksessakin on jo todettu, radiokanavien jakelu kaapeliverkoissa rajoittaa kaapelilaajakaistan laadullista kehittämistä erityisesti verkkoliikenteen paluusuunnan osalta. Esitetty muutos poistaisi teleyrityksiltä verkon käytön teknisen rajoitteen. Muutoksen myötä teleyritysten olisi mahdollista parantaa kaapelilaajakaista-asiakkaille tarjoamia palveluita.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että siirtovelvoite on ehdotetun mukaisesti tarpeen poistaa myös yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjiltä. Mikäli radio-ohjelmistojen siirtovelvoite poistettaisiin vain teleyrityksiltä, tulisi kaapelitelevisio-verkkoon liitettyjen taloyhtiöiden ja muiden

yhteisantennijärjestelmien ylläpitäjien järjestää radio-ohjelmistojen vastaanotto erillisellä ULA-antennilla. Mikäli taloyhtiön yhteisantenniverkkoon ei ole rakennettu antennivastaanottoa, sen tulisi asentaa katolle uusi antennimasto sekä rakentaa katolta kaapelointi kiinteistön talojaka-moon. Tästä voidaan arvioida syntyvän merkittäviä kustannuksia.

Lisäksi on syytä huomata, että arviolta yli 90 % kaapelilaajakaistapalveluista toimii yhteisantenniverkoissa. Tämän johdosta melkein kaikki kaapelilaajakaistapalvelun asiakkaat jäisivät nykytilan vangiksi, koska kyseinen taajuuskaista olisi edelleen va-rattava radiovastaanoton käyttöön, eikä laajakaistayhteyksiin olisi tältä osin tulossa parannuksia.

Siirtovelvollisuuksia voidaan asettaa, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palvelujen loppukäyttäjistä käyttää niitä pääasiallisena keinonaan vastaanottaa radio- ja tv-ohjelmistoja. Näin ei kuitenkaan näyttäisi olevan, sillä sidosryhmäarvioi-den perusteella vain noin 5-10 % käyttäjistä on kytkenyt radionsa kiinteistön antenniverkkoon. Myös tämä seikka puoltaa veloitteen poistamista.

Yleisradion radio-ohjelmistoja on mahdollista vastaanottaa monin eri tavoin. Huomattavasti kaapelivastaanottoa yleisempiä vastaanottotapoja ovat mm. radio-ohjelmistojen kuuntelu radiovastaanottimen oman antennin kautta tai internetin välityksellä. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että yleisradion radio-ohjelmistot välitetään valtaosassa maata suuritehoisilla lähettimillä ja radiokanavien peittoalueilla on paljon päällekkäisyyttä ja peitto on kattavaa myös maantieteellisesti. Tällainen kattava ja osin päällekkäinen peitto tukee sisätilavastaanottoa myös ilman kattoantenniliitintä. Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan kotitalouksille ei siten lähtökohtaisesti aiheudu lisäkuluja siirtymästä, koska ohjelmistot ovat pääsääntöisesti kuunneltavissa radiovastaanottimen omalla antennilla.

Radion sisätilakuuluvuus on tyypillisesti heikompaa peittoalueen reuna-alueilla tai esimerkiksi raskarakenteisissa kivitaloissa. Mikäli radion sisätilakuuluvuus ei näissä tilanteissa riitä, ongelma voidaan useimmiten ratkaista radiovastaanottoon tarkoitettulla sisätilojen lisäantennilla. Lisäantennien hinnat ovat arviolta noin 5-30 euroa. Lisäantennin ohella myös radion sijoittaminen lähemmäs ikkunaa tai muuhun sellaiseen paikkaan asunnossa, missä kuuluvuus on paras, voi usein auttaa sisätila-kuuluvuuden parantamisessa. Näistä syistä johtuen, sekä huomioiden kiinteistön antenniverkkoon kytkettyjen radioiden pieni osuus, Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että muutoksella on vain vähäisiä vaikutuksia käyttäjien tosiasialliseen mahdollisuuteen kuunnella Yleisradion radio-ohjelmistoja.

Liikenne- ja viestintävirasto on samaa mieltä liikenne- ja viestintäministeriön arviosta, jonka mukaan radio-ohjelmistojen siirtoveloitteen poistaminen ei merkittävästi heikentäisi vaaratiedottamista. Vaaratiedottaminen perustuu monikanavai-suuteen ja kaapeliradio on vain yksi kanavista, joissa vaaratiedotteet nykyisellään välitetään. Arviolta suurin osa kaapeliradion käyttäjistä siirtyisi käyttämään radiovastaanottimen omaa tai vastaanottimeen liitettyä ulkoista antennia radio-ohjelmistojen vastaanottoon, mikäli kaapeliradiota koskeva siirtovelvoite purettaisiin. Radio-

ohjelmistojen siirtovelvoitteen poistamisen jälkeen vaaratiedotteen jakeluteinä toimisivat edelleen omalla tai ulkoisella antennilla varustetut radiovas-taanottimet, internetradio, televisio, 112 Suomi - mobiilisovellus, Yle Uutisvahti -sovellus sekä Hätäkeskuslaitoksen ja Yleisradion internetsivut sekä sosiaalisen median tilit.

Radioluvan peruuttaminen

Virasto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan radiolupa lyhytaikaiseen ja vähäiseen, rajatulla alueella tapahtuvaan enintään vuoden mittaiseen radiotoimintaan voitaisiin peruuttaa, jos hakija on rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annettua la-kia tai syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 5 e §:ssä tarkoitettuun terrorismirikoksiin liittyvään julkiseen kehottamiseen.

Muutoksella radioluvan myöntämis- ja peruutusedellytykset vastaavat toisiaan. Virasto esittää harkittavaksi, että esityksen perusteluissa ja itse pykälässä (49 § 1 mom 6 kohta) vielä täsmennettäisiin sitä, että ehdotus koskee nimenomaan lain 34 § 2 momentin mukaisia lyhytaikaisia ja vähäiseen radiotoimintaan myönnettyjä radiolupia. Lyhytaikaiseen ja vähäiseen radiotoimintaan myönnettävän radioluvan myöntämisen edellytyksenä on lain 40 §:n 8 momentin mukaan, ettei ole ilmeistä syytä epäillä hakijan rikkovan tätä lakia tai syyllistyvän edellä mainittuihin rikoslais-sa säädettyihin tekoihin. On näin ollen perusteltua, että lyhytaikainen radiolupa voidaan vastaavin syin myös peruuttaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lain 49 §:n 1 momentin 6 kohdan perusteella peruuttaa yli kolme kuukautta kestävästä radioluvasta, jos radiotoimintaan myönnetty ohjelmistotoimilupa lakkaa olemasta voimassa. Radiotoimintaan myönnetty ohjel-mistotoimilupa voidaan puolestaan peruuttaa, jos luvan haltija syyllistyy edellä mainittuihin tekoihin. Ehdotus mahdollistaisi siten puuttumisen edellä mainituin perustein molemmilla lupatyypeillä harjoitettavaan radiotoimintaan eli ohjelmistotoimilupaa edellyttävään radiotoimintaan ja lyhytaikaiseen tai vähäiseen radiotoimintaan, jota voidaan harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa.

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa myös ehdotusta, jonka mukaan radioluvan peruuttamisen edellytyksiin lisättäisiin kansallisen turvallisuuden vaarantuminen. Koska radioluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei ole perusteltua syytä epäillä hakijan ilmeisesti vaarantavan kansallista turvallisuutta, on perusteltua, että radiolupa voidaan vastaavin syin myös peruuttaa. Esitysluonnoksessa todetun mukaisesti analogiseen radiotoimintaan myönnettävien radiolupien lisäksi radiolupia myönnetään laajalti myös muille radiolähtimille, esimerkiksi satelliiteille ja satelliittien maa-asemille.

Satelliittijärjestelmien ja satelliittidatan hyödyntäminen tarjoavat uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia. Samalla niihin kuitenkin liittyy uudenlaisia turvallisuusuhkia, minkä vuoksi kansallisen turvallisuuden vaarantuminen tulee voida ottaa huomioon paitsi radiolupia myönnettäessä myös niitä peruttaessa. Vastaava tarve voi realisoitua myös muissa radioliikenteissä langattomien järjestelmien ja verkkojen kyvykkyyksien lisääntyessä.

Muuta esityksestä

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu voitaisiin periä kahden erän sijaan myös yhdessä erässä. Muutos joustavoittaa ja selkiyttää maksun perintäprosessia.

Virta Päivi-Maria
Liikenne- ja viestintävirasto